

I-ghid ta' l-assunta

**ADDING
TO THE FUN OF
SHARING**

**KINNIE
KINNIE
KINNIE**

BITTER-SWEET • NON-ALCOHOLIC • BITTER-SWEET • NON-ALCOHOLIC

KINNIE: always first for thirst

I-ghid ta' l-assunta

Merge ta' darba fis-sena (Nru. 19 - 1984)

Editur:
Mons. Carmelo Scicluna
Arcipriet tal-Katidral.

Pubblikazzjoni:
Centru Kateketiku, Katidral.

Stampat "Offset" minn
"Gozo Press", Għajnsielem.

Messagg ta' l-Arcipriet għal Jiem il-Festa

Il-15 ta' Awissu sar biċċa mill-fajja tal-poplu Malti u Għawdxí. Din id-deta tlaħhmet magħna l-Maġin u l-Għawdxin kollha. Ir-raguni hija cara. F'dan il-JUM infakkru s-solenntà liturgika ta' Tluġh fis-Sema bir-ruh u l-gisem tal-Vergni Mbierka Marija. Izda, jekk din id-deta hija għażiża għal kull min iġhammar f'dawn il-gżejjer, wisq aktar għandha tkun għalina, il-parruċċani tal-Knisja Katidrali, għax f'din il-knisja sa mill-ibgħad żmenijiet giet meġjuma l-Vergni Assunta. U jekk ahna rridu nagħtu xhieda tal-ghozza li għandna lejn il-Jum tal-15 ta' Awissu, jeħtieġ li fil-jiem tal-festa:

- nuru maturità nisranija billi nevitaw is-sokor u kull korta ta' bluha li ma jogħġobx lill-Madonna;
- norjentaw lilna nfusna lejn direzzjoni eskatologika billi ma ninqsax li niehdu sehem f'aj fil-funzjonijiet liturġiċi kollha li jsiru fil-Katidral f'għieħ il-Madonna;
- ngħixu dak li nemmnu billi ma nittimbrawx il-Vangelu bl-imprimatur tal-konvenjenza f'falli ma nikkagunawx dispjaċir lill-Madonna bl-imġieba tagħna;
- nkabbru l-kult Marjan billi l-enerġiji tagħna ma napplikawhomx għal dak biss li hu folkloristiku u mnezza' minn kull aspett reliġjuż;
- nqawwu fina s-sens ta' responsabilità nisranija billi fil-festa ta' Santa Marija nagħtu xhieda f'ajja li mhux veru li s-sagristija ma tipproduċix iliefl medjokrità mir-ripertorju fqir tagħha;
- nikbru fid-devozzjoni vera lejn il-Madonna, billi ma nagħtux idea li ahna għandna mentalità miskina magħgħuna bil-moffa li trabbiet matul is-snin fl-armarji qodma ta-sagristija;
- Nagħmlu qrara sinċiera u tqarbina mill-aħjar billi ma nistahbewx wara s-siparju tal-kuxjenza adulta; Aktar ma ngħixu qrib ta' Gesù, aktar ngħixu qrib tal-Madonna;
- niftakru f'min hu anqas ixxurtjat minna billi nagħtu sehemna fil-kampanja tal-ġenerożità li tinzamm fil-parroċċa. B'hekk inkunu niqbhu lill-Madonna li f'fajjitha dejjem offriet is-servizzi tagħha lil għajrha.

Dawn huma l-linji li fuqhom irridu nimxu fil-granet tal-festa. Mhux veru li nkunu nħobbu lill-Madonna meta ngħajtu b'hanxa daqshieħ "Viva Santa Marija!" Mhux veru li nogħgħbu lill-Madonna meta nimpikaw kemm nifilħu ma' haddieħor fl-isparar u fix-xalar bla rażan. Mhux veru li nagħtu gost lill-Madonna meta ninqadew bil-granet tal-festa b'leħ inwessgħu aktar il-pjaġi tal-firdiet. Festa sabiħa. Festa qaddisa! Festa Marjana! Festa Nisranija!

Il-Kommunità Parrokkjali tal-Matrici Kollegġjata ta' l-Assunta fis-sena 1678

Alexander Bonnici O.F.M. Conv.
H.E.D., S.Th.L., Ph.B.

Status Animarum

Fl-Arkivju tal-Kurja Arċiveskovili ta' Malta, hemm sezzjoni importanti ta' dokumenti originali li ghadha ma hix maghrufa biżżejjed. Din il-gabra ta' eluf ta' dokumenti tisseejjah "Status Animarum". Kif fissret minn dejjem il-frazi, kull gabra turi l-qagħda partikulari ta' xi parroċċa f'xi żmien. Kienet issir mill-Kappillan innifsu, u hu kien jagħmilha waqt li jżur il-familji kollha li kienu jiffurmaw il-kommunità parrokkjali tiegħu. Kopja ta' kull Status Animarum intbagħtet dejjem lill-Isqof. Il-parroċċa kienet iżżomm ukoll kopja għaliha. Imma, waqt li dawk tal-Kurja Arċiveskovili ta' Malta għadhom jeżistu, aktarx li ma nsibu kważi xejn dwar Status Animarum ta' mijiet ta' snin ilu fl-Arkivji tad-diversi parroċċi.

Biż-żmien, fl-Arkivju Arċiveskovili wkoll, id-dokumenti xterdu 'l hawn u 'l hinn. Illum, bil-hidma ta' l-Arkivisti, dawn qed jingabru u jitqiegħdu f'posthom. Dwar Għawdex ukoll, il-kwantità ta' Status Animarum hi enormi.

Rello del Animo Parrochial
Don La. Ann. Għawdex
Matrice Collegiata del
San Gorg. 1678.

Nistgħu naslu wkoll saż-żmien meta f'Għawdex ma kienx hemm hlief żewġ parroċċi: il-Matrici ta' l-Assunta u l-Parroċċa ta' San Gorg. Dwar iż-żmien ta' meta San Gakbu u Savina kienu parroċċi, ma jidhirx li jeżistu Status Animarum.

Is-sena 1678 hija waħda importanti għall-istorja tal-Knisja ta' Għawdex. Sa minn żmien twil, kien ilu qed jinħass il-bżonn li l-kampanja tingħata importanza akbar. Imma, sa dik is-sena, kien għad ma hemmx hlief iż-żewġ parroċċi tar-Rabat. Status Animarum tal-parroċċa ta' San Gorg għas-sena 1678 għadu ma nstabx. Imma dak tal-Matrici Kollegġjata ta' l-Assunta nstab. Sa mis-sena 1663, din il-Parroċċa Matrici kienet ukoll Kollegġjata magħrufa ufficċjalment mis-Santa Sede. Din ir-relazzjoni tas-sena 1678 hi importanti għall-ahħar waħda qabel ma harget mill-Matrici l-parroċċa tax-Xewkija. Ftit iżjed tard, fis-sena 1679, mill-Matrici harget ukoll il-parroċċa ta' l-Għarb.¹

Tliet Zoni tal-Parroċċa

Il-parroċċa ta' l-Assunta kienet maqsuma fi tliet zoni. Kull zona hi mniżża għaliha u kompletament mifruda mill-oħrajn. Iz-zoni kienu 1) il-Kastell, 2) ir-Rabat, 3) il-Kampanja.

Il-qoxra tar-registru ta' li Status Animarum fl-Arkivju Arċiveskovili ta' Malta

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the watermark.]

L-awwal folja tal-gabra. Din tliedda filha l-membri l-ijjed importanti: il-Gvernatur ta' Għawdex, il-Loktinent Negħu, il-Kanonċi u l-Kleru kollu tal-Kolleggiata

Il-parroċċa ta' l-Assunta kellha jagħmlu minnha dawk kollha li kienu joqogħdu fil-Kastell, f'it minn dawk tar-Rabat, u l-parti l-kbira ta' dawk li kienu jgħammru l-kampanja Għawdxija.

Il-biċċa l-kbira tar-Rabat u f'it minn tal-kampanja kienu jagħmlu mill-kapillan tal-parroċċa ta' San Gorg. Sa dak iż-żmien, kienet għadha ma saritx l-għaqda taż-żewġ parroċċi tal-Matrici u ta' San Gorg taht Arcipriet wiehed. Ta' min josserva wkoll li din il-gabra tikkonferma għal darb'ohra li, ufficċjalment, l-irhula ta' Għawdex ma kienu magħrufin bl-ebda isem. Għalhekk, **Status Animarum**, sa dan iż-żmien, għadu ma jagħmel ebda distinzjoni bejn dawk li joqogħdu fix-Xewkija, Għarb, Nadur, Xagħra, jew Zebbuġ. Ilkoll jitqiegħdu bħala nies li qed ighixu fil-kampanja.²

Il-Komunità

Dak iż-żmien, l-Arcipriet tal-Matrici ta' l-Assunta kien Dun Gann Anton Camilleri, li kellu jmut fi żmien qasir. Imma, qabel ma jissemmew il-membri tal-Kleru, tniżżel bħala l-ewwel membru ta' din il-Komunità Parrokkjali l-Kavaliere Ettore Pinto De Sosa. Dan kien il-Gvernatur ta' Għawdex. Immedjatament warajh, jitniżżel Bartolomeo De Villa, il-loktenent tiegħu.³

Imbagħad, tigi l-lista sħiħa tal-Kanonċi. Dawn kienu hdx, imma tnejn minnhom kienu l-kanonċi-koġituri. Warajhom tigi l-lista tal-membri tal-Kleru, li kienu 26, li fosthom x'uhud kienu għadhom djakni, u wiehed kien suddjaknu. Nosservaw li, fost id-djakni, hemm Dun Bernard Haber, li għaxar snin iżjed tard, kellu jiġi magħżul bħala l-ewwel kappillan tan-Nadur. Jitniżżlu wkoll l-ufficċji li dawn il-membri tal-Kleru kellhom f'dik il-Kollegġjata. Għalhekk, insibu cerimonjier, organista, tliet kappillani tal-kor, u żewġ sagristi.⁴

It-taqsim kollu l-iehor hu skond il-familji. L-ispażji bejn grupp u iehor jurina d-distinzjoni ta' familja minn oħra. Imma l-membri tal-Kleru ma tniżżlux mill-gdid mal-familji tagħhom. Taqsim iehor ma hemmx hliet tat-tliet zoni fuq imsemmija.

Il-persuni li kienu joqogħdu fiz-zona tal-Kastell kienu jwasslu għal 207.¹ Imma, waqt li l-membri tal-Kleru ma jingħaddux magħhom, jitniżżlu l-ftit kjerċi l-oħrajn li, skond il-ligijiet ta' dawk iż-żmenijiet, setghu jizzewġu. Xi persuni kienu jlehdu biss it-tonsura klerikali. Imma,

imbagħad, kienu ighixu bħal-lajċi l-oħrajn u setghu wkoll jizzewġu. L-isem tagħhom kjerċi kien jorbothom hafna mal-Knisja u kienu jagħtu hafna servizzi. Huma kienu jkollhom il-parroċċa tagħhom u, fil-viżiti pastorali ta' l-Isqfijiet, kienu jidhru quddiem l-Isqof, bħalma jidhru l-qassisin. Fost tal-Matrici, insemmu l-Kjerku Miżżewwieg Rokku Camilleri, l-Fiz-zona tal-Kastell, jissemmew ukoll erba' nisa li jidhru li kienu "Sorijiet": tnejn minnhom kienu ighixu flimkien u wehldhom, waqt li tnejn oħra kienu qrafa u kienu qed ighixu mal-familja tagħhom.⁵

Il-persuni li kienu joqogħdu fir-Rabat, jigi f'it barra mill-Kastell, u li kienu jagħmlu mill-parroċċa ta' l-Assunta kienu 59 biss.⁶

Imbagħad, iz-zona l-oħra tal-parroċċa, jigi f'it dik tal-kampanja, kienet waħda kbira għal dak iż-żmien. It-territorju tal-parroċċa kien qed iwassal minn tarf għall-iehor ta' Għawdex. Ahna ma nsibux imniżżel it-total. In-numru tal-membri tal-Komunità qiegħed taht kull kolonna biss. Imma, fil-firxa ta' 54 folja, hemm imniżżil l-ismijiet ta' 2738 persuna.⁹

Dan ifisser li t-total ta' l-insara tal-parroċċa ta' l-Assunta fis-sena 1678 kien hekk:

KASTELL:	207
RABAT:	59
KAMPANJA:	2738
B'KOLLOX:	3004

Il-Problemi

Dwar il-lajċi kollha tal-parroċċa, tagħrif hu nieqes għaliex ma nsibux imniżżel hliet kelmiet li jgħidulha jew il-persuna tkunx missier, omm, armel, armila, bin jew bint. Kultant, insibu xi nota ta' interess akbar. Fost l-oħrajn, jissemma certu **Baskal**, li kien magħruf bħala "ir-Raheb tal-Qala".¹⁰

Ir-rapport jagħlaq billi jissemmew xi problemi pastorali li l-Arcipriet xtaq isib xi soluzzjoni għalihom. Il-problemi kienu dawn.

Fil-Kastell, kienu qed ighixu tliet koppi miżżewġin; imma r-raġel u l-mara kienu nfirdu minn xulxin. Huma baqqu jghixu fil-kastell stess, imma għal rashom.¹¹

Tissemma wkoll persuna waħda biss li kienet imbiegħda mill-Knisja. Din ma reditx tersaq titqarben lanqas għaž-żmien ta' l-Gdid il-Kbir. Issem din il-mara kien Isabella Formosa. Hi kienet tghix fid-dar ta' certu Pawlu Madiona, u kienet il-qaddejja tiegħu.¹²

1726

IL-BIDU TA'

TAL-PURČISSJONI SANTA MARIJA

Fr. Joe Bezzina

Is-sena 1726 għandha tkun miktuba b'ittri tad-deheb fil-graġja twila u għorjuża tal-Knisja Katidrali ta' Ghawdex. Dik is-sena twettqat avveniment li, ta' kull sena, għadu jirrepeti ruħu sal-lum nhar il-15 ta' Awissu. Nhar l-Għid ta' l-Assunta ta' dik is-sena, harget għall-ewwel darba mill-Knisja Matrici ta' Ghawdex il-purčissjoni ta' Santa Marija.

L-ewwel purčissjonijiet

Kien aktarx li-1598 li bdew isiru l-purčissjonijiet mill-Matrici ta' Ghawdex. Kienu dawn il-purčissjonijiet devozzjonali f'għieh il-Madonna tar-Rużarju, Kif ktiib fi **L-Għid ta' l-Assunta** tas-sena l-oħra, il-fratellanza tar-Rużarju tal-Matrici kelliha anke statwa tal-imsemmija Madonna li kienu johorġuha fuq l-ispaljejn nhar l-ewwel Hadd ta' Ottubru ta' kull sena.¹

Il-purčissjoni tar-Rużarju kienet l-ewwel waħda li bdiet issir mill-Matrici u aktarx ukoll l-ewwel waħda ta' Ghawdex kollu. Sa dak iż-żmien din kienet l-unika purčissjoni. Bil-mod il-mod bdiet issir ukoll il-purčissjoni bis-Santissimu Sagrament nhar il-Hamis tal-Korpus, il-Hamis fuq Hadd il-Tninità. Il-purčissjonijiet nhar il-festa titulari ma kienu jsiru mkien.

Infatti, dik il-habta, jigifieri lejn il-bidu tas-seklu sbatax, il-Festa Titulari kienet tikkonsisti f'quddiesa solenni bil-mużika u f'tit sparat ta' maskli, dawn ta' l-aħmar saru popolari mal-migja tal-Kavallieri wara l-1530.² Fil-Festi tal-parroccji u tal-Knejjes kbar kienet issir ukoll ikla kif imiss għall-fogra.³ Il-fogra kollha zgur kien imisshom pinta nbid u għazziela — din kienet kaghka tonda mdaqqsqa magħmula mill-għagina u msajra fil-forn b'għadd għielu ta' hwawar.⁴ F'Santa Marija, l-ikbar festa tal-Ghawdxin, kienu jsiru wkoll it-tigrijiet tal-bhejjem fit-telgħa magħrufa minna sal-lum bħala Triq it-Tigrija.⁵

Allura kien fadal hafna snin biex titwiefed il-purčissjoni nhar il-festa

Il-bidu tas-seklu tmintax

Is-seklu sbatax ma tantx kien spirta tajjeb hafna għall-poplu Ghawdexi. Nhar il-11 ta' Jannar, 1693, terremot tal-biża' kien negħed li Ghawdex għal f'tit sekondi. S'issa għedu qatt ma għamel terremot qawwi daqshekk. Ma nifex li mietu nies iżda nsara saret bil-ghama li-matrici ta' l-Assunta kienet tant thezzet li qatgħu qalbhom li qatt jistgħu jsewwuha. L-Arcipriet tal-Matrici, il-kbir għaref Dun Karlu Magri, tant hadha b'kbira li miet bil-ghali ta' dak li għara nhar il-25 ta' Ottubru, 1693. Kellu 76 sena.⁶

Lahaq minfloku il-koadjutur tiegħu Dun Nikol Natal Cassia.

Dun Nikol Natal Cassia Magri

Dun Nikol twieled il-Belt Valletta il-1662. Sa minn zgħozitu wara gibda għal qassis u wara li ha l-ewwel tagħlim tiegħu l-Belt, il-ganitur tiegħu baġtuh Ghawdex għand l-imsemmi għaref Arcipriet Dun Karlu Magri. Dan konna jharrġu fix-Xjenzi Ekkleżjastici. Mar Ruma minn fejn kiseb Dottorat fil-Ligi civili u ekkleżjastika Dlonk reġa' lura Ghawdex iġġin lill-benefattur tiegħu li kien beda jixxieh sewwa.

L-Arcipriet Magri wara li felà u għarraf tajjeb il-gibdiet tajba li kellu Dun Nikol, haas u ra biex jagħmlu kugitur tiegħu. Ha l-pussess ta' Arcipriet Kugitur tal-Matrici nhar il-21 ta' Lulju, 1691. Mal-mewt ta' Dun Karlu sar awtomatikament Arcipriet. U b'xhieda ta' qima lejn Dun Karlu dlonk zied mal-kunjom tiegħu Cassia l-iahor ta' Magri.⁷

Il-Kanonku tal-Matrici Gan Piet Frangisk Agius de Soldanis li jiftakar sew lil Dun Cassia, iġġidilna li dan kellu dehra ta' bniadem iebes. De Soldanis jiftakar anzi li kellu xehra ta' qali. Kulhadd kien jibza' xi f'tit minnu. Imma minn gewwa kien ta' qalb tajba u allura kien maħbub minn kulhadd.⁸

L-ewwel biċċa wġieġi ta' ras kbira li kellu jhabbat wiċċu magħha kienet il-kwistjoni ta'

Knisja. Ma tantx dam itella' u jnizzel, Qataghha li minhabba l-ispejjeż enormi li kienu mehtieġa biex issirilha tiswija, kien iktar jaqbel li tinbena mill-ġdid. Ried jirbah elf diffikultà iżda ma qatx qalbu.

Frott il-hidma tiegħu hi l-ġawhra tal-Knisja Katidrali li għandha illum. Qieghed hu nnifsu l-ewwel ġebba nhar il-21 ta' Settembru, 1697. Kien permezz tal-hegga kbira tiegħu li x-xogħol kollu tal-ġebel intemm fi żmien verament qasir: nhar l-14 ta' Awissu, 1711. U ma hediex jitlob u jsaqqa wiċċu mal-Gran Mastru u l-Kavallieri ta' San Gwann halli jaqla' minn għandhom kulma kelliha bżonn il-Matrici l-ġdida. Kien bla dubju ta' xejn l-iktar persuna ferhana f'Għawdex, meta nhar il-11 ta' Ottubru, 1716, l-Isqof ta' Malta u Għawdex, Giacomo Cañaves ikkonsagra l-Matrici l-ġdida. Kienet l-inkurunament tal-hegga u l-hidma ta' Dun Nikol.⁹

Devot ta' l-Assunta

Dun Nikol ma qagħadx bi kwietu meta lesta l-Matrici. Kien ta' sikwit jagħmel eżerċizzj spiritwali għall-Kleru u l-poplu kollu Għawdx biex jiggidhom lejn il-Knisja. Kellu don kif jipriedka u bil-kelma tiegħu ġibed bosta lejn Alla u lejn Ommu Marija.

Kien ukoll imharreġ hafna fiċ-ċerimonji u fir-riti tal-Knisja. Il-Liturgija fil-Matrici kienet imwettqa bl-ikbar eżattezza. U minhabba f'hekk il-poplu beda jikkonkorri iktar minn qabel għaċ-ċerimonji li kienu jsiru hemm.¹⁰

Dun Nikol qatt ma kien jehda fil-hidma sfiqa tiegħu. Dejjem hsiebu biex jara x'jagħmel halli jqanqal id-devozzjoni tal-Għawdxin lejn il-Madonna. Kien jaf kemm kienet popolari u kemm kienet tigbed folol ta' nies il-purċissjoni tar-Rużarju. U f'mument minn dawn qisu għaddielu hsieb minn moħħu kemm kien ikun jixraq kieku kellu jagħmel xi haġa simili nhar l-Assunta, it-titular tal-Matrici u l-festa prinċipali ta' Għawdex.

15 ta' Awissu, 1726

Kienet is-sena 1726 — eghluq l-ghaxar sena mill-Konsagrazzjoni tal-Knisja l-ġdida. Bhal qabel ma tantx dam itella' u jnizzel. Iddecieda li nhar Santa Marija ta' dik is-sena jagħmel purċissjoni madwar iċ-Cittadella.

Milli jidher il-Kapitlu tal-Kollegġjata Matrici gabel miegħu. Il-qassisin tar-Rabat ukoll approvaw il-hsieb sabih tiegħu. L-Isqof Gaspare

Gori, li fl-1722 kien ikkonfermah Provgarju tiegħu għall-ġżira ta' Għawdex u Kemmuna u li kien iġibu hafna, ma setax ma japprovaw għal kollox il-hsieb tiegħu.

Halli l-purċissjoni tkun isbah, ikbar u iktar devota, l-Arċipriet Dun Nikol qataghha flimkien mal-Kapitlu li jistiednu wkoll lill-patrijiet li dik il-habta kellhom kunvent ir-Rabat. L-Agostinjani u l-Frangiskani Konventwali. U minn Alla kien hekk. Għax l-ahbar dwar l-ewwel purċissjoni ta' Santa Marija nafuha proprju minn notament li għadu konservat sal-lum fil-Kunvent ta' San Frangisk, ir-Rabat.¹¹

Fl-1726 kien gwardjan tal-Kunvent Patri Giovanni Camenzuli. Dan laqqa' l-ghaxar patrijiet li kien hemm allura fil-kunvent biex ighidilhom bl-istessna ta' l-Arċipriet, jiggifieri *d'intervenire alla processione particolare nuovamente introdotta nella mattina nel giorno dell'Assunta di Nostra Signora*.¹² Xtaqu kieku jilqgħu t-talba ta' l-Arċipriet. Iżda billi nhar l-Assunta kien sa minn żmien żemżem ikollhom hafna qrar u tqarbin, dehrilhom li ma kienx possibbli li jhallu l-Knisja u l-fidili halli jmorru għall-purċissjoni. Kontra qalbhom kellhom jirrifjutaw l-istessna ta' l-Arċipriet tal-Matrici.¹³

Mat-tbexbix ta' nhar il-Hamis, 15 ta' Awissu, 1726, il-poplu Għawdx kollu ffolja fil-Kastell biex ġol-Knisja Matrici jmur iqim lill-Santa Marija nhar l-Għid minn tagħha. Barra dan, dak inhar, riedu għall-ewwel darba jiehdu sehem bid-devozzjoni kollha fl-ewwel purċissjoni f'għie l-Assunta. Fethu l-purċissjoni l-fratellanzi bil-bnadar, is-slaheb u l-lanterni tagħhom. Fl-ahhar imxiet il-bandiera bajda tal-Fratellanza tas-Sagrament, l-eqdem waħda ta' Għawdex. Wara l-fratelli kollha, imxew il-Patrijiet Agostinjani, il-kleru kollu tar-Rabat, il-Kapitlu tal-Matrici u, fl-ahharnett, bejn żewġ djakni jzommu t-truf ta' kapp mdehba u bir-relikwa tal-Madonna f'idu mexa l-Arċipriet Dun Nikol Natal Cassia Magri.

Kienet qed issehh dak il-hin it-tieni holma ta' hajtul

Eghluq

Miflugh minn deni qawwi, l-Arċipriet Cassia Magri miet fl-ghomor ta' 67 sena, nhar is-16 ta' April, 1729. L-Arċipriet-Elett tal-Matrici Dun Adeodatu Formosa dlonk qataghha li jkompli d-drawwa tal-purċissjoni. Infatti reġa' stieden lill-patrijiet Frangiskani biex jiehdu sehem.¹⁴

Dik is-sena kien Gwardjan ir-Rabat, Patri Guzepp Debono. Bih b'kollox fil-kunvent kien hemm tmien patrijiet, Nhar it-3 ta' Awissu, 1729, għamfu laqgħa bejniethom. Iddecidew li peress li l-Agostinjani kienu bdew jiehdu sehem fil-purċissjoni, tanqas huma, minkejja kollox, ma kellhom joqogħdu lura. U avżaw lill-Arcipriet-Elett li minn dik is-sena kienu ser ikompli jkabbri l-purċissjoni ta' l-Assunta bil-partecipazzjoni tagħhom.¹²

Nisthajjel tqalib bil-ferti l-ghadam ta' Cassia Magri, li kien gie midfun fil-qabar ta' l-Arcipriet tal-Matriċi fil-kappella tas-Sagrament. Fil-11 ta' Lulju, 1834, l-ghadam bieghu bi-irhama ta' fuqhom kienu trasportati u midfuna mill-gdida fil-kappella ta' San Frangisk ta' Pawla, sewwa sew quddiem in-nicca tar-Redentur.¹⁶ Għalhekk, għażiż qarrej, meta f'dawn il-granet tinfes f'dawk l-inhawwi tal-Knisja Katidrali, ftakar naqra li proprju ta'hekk jinsabu l-fdalijiet ta' l-Arcipriet Nikol Natal Cassia Magri, dak li organizza l-ewwel purċissjoni ta' Santa Marija.

REFERENZI:

1. Ara L-Għid ta' l-Assunta 18 (1983) paġni 8-8.

2. Dan it-tagħrif u l-avor bħallu jinstab ta' uem kaccitur ta' klieb tiegħi. **RELIGION AND POLITICS IN A CROWN COLONY. The Gozo Story. 1798-1864**, li għandu jiġi ppubblikat u jkun għall-biegh f'Għawdex (G).
3. Mit-tieni kapritu tal-ktieb tiegħi.
4. L-istess.
5. L-istess.
6. Ara Gan Piet Frangisk AGIUS DE SOLDANIS, **Għawdex bil-graġja tiegħu**, li Malta 1963, paġni 160-161.
7. L-istess, paġna 163.
8. L-istess.
9. Dan it-tagħrif hu meħud minn-bewg skizzjonijiet li hemm fuq il-forti tal-magħmudija u fappata tagħha, hekk kif tidhol fil-Katidral. Aktarx li kienu miktuba mill-istess Arcipriet Nikol Cassia Magri.
10. Ara DE SOLDANIS, li, paġna 163.
11. Ara li-ARKIVJU TAL-FRANGISKANI VICTORIA, **Għawdex, Cabreo sive Inventarium omnium et singulorum bonorum... confectum per me Notarium Ioannem Franciscum Alboranti, 1725**, folji 154v-155r.
12. L-istess, folja 154v.
13. L-istess.
14. L-istess, folja 155r.
15. L-istess.
16. Ara A. FERRIS, **Descrizione Storica delle Chiese di Malta e Gozo**, Malta 1885, paġna 549.

Wasal biex johroġ il-ktieb tant mistenni dwar L-ISTORJA TA' GHAWDEX

ta'

FR. JOE BEZZINA

RELIGION AND POLITICS IN A CROWN COLONY THE GOZO STORY 1798 - 1864

- ktieb ta' madwar 350 paġna,
- imżewwaq b'135 ritratt originali, u
- mimli tagħrif dwar il-gżira ta' Għawdex li qatt għadu ma gie ppubblikat

ATTENTI GHALL-OFFERTA BI SKONT TA' 30% GHAL MIN
JORDNAH QABEL IL-PUBBLIKAZZJONI.

IL-KAPITLU TAL-KATIDRAL TA' 100 SENA ILU

fi żmien l-Isqof Pietru Pace, D.D., J.U.D. (1877-1889)

(mill-Kavallier Joseph Borg, K.M., Ph.C., L.P.)

Il-Kapitlu tal-"Matriċi" twaqqaf proviżorja-
ment mill-Isqof Fra Baldassru Cagliares,
S.Th.D., J.U.D. (1615-1633). L-uniku Isqof
Djoċesan Malti f'dawn il-Gżejjer tul il-fakma
tal-Kavallieri, imwieled il-Belt Valletta fl-1575
iben l-Imħallef Melġorr Cagliares Burlò, J.U.D.,
mill-Birgu u martu Marija mwielda Falzon mix-
Xaghra t'Għawdex, dak iż-żmien tagħmel parti

L-Isqof Pietru Pace li mitt sena ilu kien
imexxi d-djoċesi ta' Għawdex
(1877-1889)

mill-parroċċa tal-"Matriċi", fis-6 ta' Gunju,
1623, u ratifikata mill-Vatikan fl-20 ta' Ottubru,
1663. In-numru tal-Kanonki ta' l-Ewwel Kapitu
kien ta' hamsa barra l-Arcipriet Dun Salvatore
Pontremoli, S.Th.D., minn Għawdex (1621,
1623-1655, miet 5.6. 1667) li kien kugin ta' l-
Isqof.

Is-seba' Kanonikat, dak tat-Teologu, żdied
fl-1625 bi prebenda mill-flus li kien fialla l-
Kjerku Nikol-Anglu Maħnuq, sive Maccanuzio,
J.U.D., b'Dun Anton Dumez, S.Th.D., li sena
wara mar Kappillan taż-Żurriq (1626-1635) u
flokli sar wieħed mill-fames Kanonki Dun
Gakbu Formosa, S.Th.D., li wara mar Kappillan
tal-Gudja (1635-1654).

It-tmien u disa' Kanonikati żdiedu fl-1662
mill-Isqof Fra Mikiel-Ganni Balaguer de
Camarasa, J.U.D. (1635-1663).

L-għaxar Kanonikat twaqqaf fl-15.3.1857
mill-Isqof Fra Lawrenz Astiria, J.U.D. (1670-
1677).

Hames Kanonikati oħra saru fis-
27.10.1729 mill-Arcisqof-Isqof Fra Pawlu
Alpheran de Bussan, S.Th.B. (1728-1757).

Is-sittax il-Kanonikat bħala Penitenzier sar
fid-29.1.1737 mill-istess Isqof minn benefiċċju
pprovdut għal t'apposta mix-xebba Għawdxija
Tereza Debono bint missier minn Hal Qormi.

Is-sbatax il-Kanonikat bid-dinjità ta'
Tezorer, wara dik ta' Arcipriet, twaqqaf ukoll
mill-istess Isqof De Bussan.

It-tmintax il-Kanonikat bħala Lettur twa-
qqaf mill-imsemmi isqof Pietru Pace fl-10 u
promulgat u mimli fis-27 ta' l-istess xahar ta'
Frar, 1880.

Id-Dinjità ta' Arcidjaknu bħala Preminent

twaqqfet fl-1871 mill-Isqof Anton Grech Delicata, J.U.D. (1867-1869-1876).

Fil-bidu l-Kapitlu kien jilbes rukkett biss, il-mozzetta nġhatlu fl-20.7.1728 mill-Papa Beneditt XIII (1724-1730), id-dekorazzjoni pettorali bil-fettuccja kahlha mberfla bid-deheb inġhatat fl-1781 mill-Gran Mastru Fra Emmanuel-Marie de Rohan Polduc (1775-1799), il-mazza mill-Papa Piju IX (1846-1878) li waqqaf id-Djoċesi Ghawdxija fl-1864 u li anki waqqaf id-Dinjitàjiet ta' Dekan u Kantur qabel dik ta' l-Arcipriet, is-suttana filettata fl-20.8.1892, it-titlu ta' Monsinjuri u anki l-mitra fl-1900 mill-Papa Ljun XIII (1878-1903) u s-suttana vjola fit-13.6.1904 u l-gummiena vjola fil-berettin fl-1907 mill-Papa qaddis Piju X (1903-1914).

Il-Papa Piju IX (1846-1878) li għolla l-Knisja Matriċi ta' l-Assunta għad-dinjità ta' Knisja Katidrali

Il-Kapitlu Katidrali ta' preċiż 100 sena ilu, meta ma kienx għadu akkwista l-privileġġi ta' Prelati Domestiċi però li kien diġà akkwista mill-imsemmi Papa Piju IX b'rakkomandazzjoni tal-imsemmi Isqof Grech Delicata "dei Marchesi

Testaferrata Cassia" l-użu tal-firjolun vjola (Mantellone) u tal-buġija (Palmatoria) mill-4.8.1872, kien kompost minn dawn il-Wisq Reverendi Kanonki:

1. Arcidjaknu Mikielanglu Garroni
Qabel kien Kantur mill-1864 u sar Arcidjaknu kif inholqot din l-Ewwel Dinjità Kapitolari fl-1871. Miet fl-1885.
2. Dekan Salvatore Refalo
Sar Dekan fl-1864, u allura dak iż-żmien il-Preminent tal-Kapitlu, fit-twaqqif tad-Djoċesi.
3. Kantur Anton Cauchi.
Lahaq f'id-Dinjità fl-1883 wara l-mewt tal-Kantur Guzeppi Agius li qabel kien Kanonku Teologu tal-Kollegġjata ta' l-Għarb pajjzu sal-1871. Il-Kantur Cauchi qabel kien l-Ewwel Kappillan tal-Parroċċa ta' Għajnsielem (mill-1885 sal-1864) meta ġie promoss Kanonku-Kuġitur tal-Katidral flimkien mal-Kanonki sħabu Gorg Mercieca, Frangisku Borg, ex-kappillan ta' Sannat (Mejju-Diċembru 1862) u Arcipriet taż-Żebbuġ, Malta (6.2.1863-23.5.1864), u l-Kjerku Guzeppi Teuma, kuġitur ta' zijuh patern Kanonku Frangisku D.D., Kancellier u Maestro di Cappella fl-okkażjoni tat-twaqqif tad-Djoċesi u tal-Knisja "Matriċi" ta' Santa Marija bħala Katidrali. Dal-Kantur Cauchi ġie magħżul Vigarju-Ġenerali (1887-1891, meta baqa' biss Onorarju u miet fl-1892), waqt li f'dik is-sena bħala Vigarju-Ġenerali effettiv sar l-Arcipriet Monsinjur Kanonku Felic Refalo, D.D.
4. Arcipriet Felic Refalo, D.D.
Dan l-Arcipriet qabel kien Arcipriet-Kanonku tal-Kollegġjata ta' l-Għarb (mis-7.4.1867 sat-12.7.1868) meta ntaġġiel Arcipriet-Kuġitur tal-Katidral ma' l-Arcipriet Kanonku Frangisku Mercieca (Jannar 1865 — miet 15 t'April 1869) u mal-mewt ta' dan sar effettiv.
Serva ta' Vigarju-Ġenerali (1891-1892) meta ċeda din l-ogħla kariga sacerdotali lil kuġinuh, il-Kanonku siehbu Mikiel-Anglu Refalo Teuma, D.D. Dan l-Arcipriet tal-Katidral sar l-Ewwel Prelat Domestiku fost l-Arciprieti tal-Katidral. Miet ta' 79 sena fit-22.5.1917.
5. Tezozier Gorg Mercieca.
Kienu għażluh Kanonku-Kuġitur, kif diġà alludejt, mill-1864. Lahaq f'din id-Dinjità ta' tezozier fl-1882 wara l-mewt tat-

Teżorier Frangisku Teuma, D.D., li kien għadu kif ha did-Dinjità Kapitolari wara l-mewt f'tarf is-sena ta' qabel 1881 tal-Kanonku-Teżorier Frangisku-Saverju Formosa (Vigarju-Kapitolari f'Jannar-Frar 1877) li kien sar Teżorier wara l-mewt tat-Teżorier Karlu-Anton Bondi ta' żmien l-Ereżżjoni.

Fl-1882 it-Teżorier Ġorg Mercieca, li baqa' msemmi għall-antifona famuża ta' Santa Marija "Hodie Maria Virgo", kien magħżul mill-Isqof Pace assistent-Maestro di Cappella mis-surmast Maestro di Cappella Adrijanu Lanzon, L.P. (1820-1894).

Il-Kanonku-Teżorier Ġorg Mercieca miet fid-9.4.1894.

6. Kanonku Frangisku Zammit, li jinsab fil-lista tal-Kanonki ta' żmien l-Ereżżjoni tad-Djoċesi fl-1864.

7. Kanonku Frangisku Cauchi.

8. Kanonku Mikielanglu Refalo Teuma, D.D. Penitenzier.

Qabel kien it-tielet Kappillan ta' Ghajnsielem (1865-1866); sar Kanonku tal-Katidral fl-1866, Teologu fl-1874 wara l-mewt tal-Kanonku-Teologu Tumas Pace, D.D., Vigarju-Generali 1892 sa mewtu fl-1907, Protonotarju Apostoliku u Teżorier fl-1894. (Hemm irhama sepolkrali f'ismu fin-nava vojta li taghti għal fuq is-surf).

9. Kanonku Gużepi Mizzi, min-Nadur, Teologu.

Fl-1885 lahaq fl-Ewwel Dinjità tal-Kapitlu jgħifieri dik ta' Arcidjaknu u miet ta' 80 sena fit-23.2.1923 u gie midfun fil-Kolleggjata ta' pajjiz fil-qabar Nru. 21, u minflok bħala Arcidjaknu sar il-Monsinjur-Kanonku Teologu "ta' fama qaddisa" Luigi Vella D.D., P.E.P., B.M. (1859-1928), neputi matern tal-Kanonku Teżorier Ġorg Mercieca.

10. Kanonku Salvatore Calleja.

11. Kanonku Gużepi Buttigieg.

12. Kanonku Salvatore Grech, li mill-24.2.1884 kien inkarigat mill-Opra Missjunarja tas-Santa Infanzja f'Għawdex. Miet fl-1915.

13. Kanonku Gużepi Pace.

14. Kanonku Pawlu Camilleri.

15. Kanonku Frangisku Cassar, wara promoss Kantur mill-1907.

16. Kanonku Frangisku Camenzuli, l-Ewwel Rettur mis-27.2.1880.

Wara sar Kancellier u sussegwentment Teżorier mill-1907.

Kien ha l-Pussess tad-Djoċesi f'isem l-Isqof Mikiel Gonzi, D.D., J.C.D., fid-9.8.1924.

17. Kanonku Giovanni Saliba "tal-Haruf", li għamlu fl-1.5.1881.

Twieled 4.2.1852, Ordnat Sacerdot 1877, nominat Kanonku tal-Katidral 1880 wara l-mewt f'dik is-sena tal-imsemmi Kanonku Frangisku Borg, ziju tar-ragel Toni Borg ta' oħtu Karmela (in-nanna tiegħi).

Fid-19.9.1891 gie nominat bħala t-tielet Kappillan tal-Qala, ha l-pussess fit-8.11.1891 u miet fit-23.3.1919. Fl-żmien tkompla l-bini tal-Knisja Parrokkjali ta' San Gużepi, inxtrat l-istatwa titulari minn għand id-Ditta Gallard & Fils ta' Marsilja fl-1892, tpitter il-kwadru ta' l-artal magħtur mill-artist Gużepi Cali tal-Belt (1848-1930) fl-1899, sar l-irham tal-art mingħand id-Ditta Lorenzu Sarà ta' Victoria, ecc., ecc.

18. Kanonku Karmelo Sultana.

19. Kanonku Gużepi Cachia, Kuġitur.

20. Kanonku Giovanni Cutajar, Kuġitur.

21. Kanonku Salvatore Cauchi, Kuġitur.

22. Kanonku Gużepi Sultana, Kuġitur.

23. Kanonku Sidor Cauchi, Kuġitur.

24. Monsinjur Kanonku-Onorarju Salvatore Grech Delicata, Prelat Domestiku, hu l-Isqof Anton u li kelhom hothom iehor Giovanni Kanonku tal-Katidral tal-Imdina fejn fil-korsija hemm il-lapidi ta' dawn iż-żewġ Monsinjuri Kanonki Giovanni u Salvatore.

25. Kanonku-Onorarju Mikiel Seychell.

26. Kanonku-Onorarju Salvatore Vella.

Fl-1884 ma kienx hemm Vigarju-Generali f'Għawdex għax l-aħħar wiefied il-Kanonku Teżorier Frangisku-Saverju Formosa kien miet fl-1882, u l-Kanonku Kantur Anton Cauchi tawh dil-kariga fl-1887.

Is-Segretarju ta' l-Isqof kien Dun Gużepi Farrugia, D.D. "tal-Vers", wara Kanonku Teologu fl-1886, Dekan fl-1907, Protonotarju Apostoliku u Vigarju-Generali (1907 - sa mewtu fl-1925).

GUBLEW SAĊERDOTALI

Nhar il-Gimgha, 1 ta' Gunju, fl-okkażjoni tal-Ftuh ta' l-Espożizzjoni Solenni fil-Katidral ta' Ghawdex, Mons. Isqof Nikol G. Cauchi mexxa Konċelebrazzjoni ma' żewġ Monsinjuri li din is-sena għalqu 50 sena jgaddsu, ma' żewġ Monsinjuri oħra li din is-sena għalqu 25 sena jgaddsu kif ukoll ma' saċerdot li hu addett għas-servizz pastorali tal-Katidral u li f'din is-sena qed jiċċelebra wkoll il-Gublew tal-Fidda mill-ordinazzjoni saċerdotali tiegħu.

Il-Monsinjuri li qeghdin jiċċelebraw il-Gublew tad-Deheb mill-Ordinazzjoni Saċerdotali tagħhom huma Mons. Mikiel Grech u Mons. Gwann Galea. Dawn kienu ġew ordnati saċerdoti f'Marzu 1934 mill-Isqof Mikiel Gonzi.

Il-Monsinjuri li din is-sena qeghdin jiċċelebraw eghluq il-25 sena mill-Ordinazzjoni saċerdotali tagħhom huma Mons. Rużarju Borg u Mons. Lawrenz Xerri li kienu ġew ordnati saċerdoti minn Mons. Isqof Jos. Pace fil-Katidral ta' Ghawdex f'April, 1959.

Is-Saċerdot l-ieħor huwa Dun Gużep Saliba li ha l-ewwel quddiesa tiegħu f'April ukoll tas-sena 1959. Dun Gużep Saliba hu ddedikat hafna għall-konfessjunarju fost il-parruċċani tal-Katidral.

Wara din iċ-ċelebrazzjoni Mons. Arcipriet C. Scicluna kien offra riċeviment lil dawn is-Saċerdoti.

Ir-ritratt juri lil Mons. Isqof Nikol G. Cauchi flimkien ma' dawn is-saċerdoti.

L-ARĊISQOF MIKIEL GONZI U L-KNISJA KATIDRALI TA' GHAWDEX

L-Arċisqof Mikiel Gonzi għal hafna snin (1924-1976) iddomina x-xena tal-hajja tal-Knisja f'Malta u f'Ghawdex. Difatti mill-1924 sa l-1944 kien l-Isqof tad-Djoċesi t'Ghawdex u mill-1944 sa l-1976 kien l-Arċisqof Djoċesan ta' Malta. Perijodu hekk twil ta' episkopat ma jindikax haġa oħra hliet l-influwenza li kelli Mons. Gonzi fil-gzejjer tagħna. F'dan l-artiklu jien sa nillimita ruhi għar-relazzjonijiet tiegħu mal-Knisja Katidrali fi żmien l-episkopat tiegħu.

INTERESS PARTIKULARI

Mons. Isqof Mikiel Gonzi dejjem ha nteress partikulari fil-Knisja Katidrali kif fil-fatt hu dmir tiegħu. Difatti l-Kostituzzjoni dwar il-Liturġija tal-Konċilju Vatikan II tgħid hekk: "L-isqof għandu jitqies bħala l-Qassis l-kbir tal-merfala tiegħu, li minnu għaja u b'ċertu mod tiddependi l-hajja tal-fidili tiegħu fi Kristu. Għalhekk, jehtieg li kulhadd jagħti l-akbar importanza lill-hajja liturgika tad-djoċesi madwar l-Isqof l-aktar fil-Knisja Katidrali." (Art. 41). U Mons. Gonzi bħal kull Isqof ieħor tad-dinja, dejjem fettex li s-Solennitajiet Liturgici jigu ċelebrati bl-akbar serjetà, devozzjoni u gabra fil-knisja Katidrali mdawwar bil-fidili tad-djoċesi l-għaliex b'dehra bħal din aktar tispikka l-knisja fl-universalità tagħha.

minn

MONS. ARĊPRIET CARMELO SCICLUNA

Funzjonijiet liturgici bħal dawn fil-knisja Katidrali joffru "xhieda tal-knisja viżibbli mwaqqfa fid-dinja." (Kost. Liturgika Art. 42).

Għalkemm Mons. Isqof M. Gonzi bħala Ragħaj spiritwali tad-Djoċesi Ghawdex għex qabel il-Konċilju Vatikan II, huwa diġa kellu din il-viżjoni tal-Knisja universali fil-funzjonijiet tiegħu fil-Knisja Katidrali. L-għaqda li tidher bejn il-fidili tal-parroċi kollha tad-djoċesi miġburin fil-Knisja Katidrali waqt li jkun imexxi ċ-ċelebrazzjoni Ewkaristika l-Ordinarju tal-post tkun tfixx ukoll l-ispirtu ta' hajja komunitarja li teżisti fil-knisja universali.

F'dan ir-ritratt antik jidhru xi wħud mill-Monsinjuri tal-Katidral li jissemmew f'dan l-artiklu bħal Mons. Arcipriet Alfonso Hili.

Mons. Lwigi Cordina li mbagħad lahaq Arċidjaknu tal-Katidral (1944-1952), Mons. P. Cauchi li dan ukoll lahaq Arċidjaknu tal-Katidral (1952-1980)

MOTA TA' FERN

L-ewwel darba li ssemmi Mons. Gonzi fl-Atti Kapitulari tal-Knisja Katidrali bhala l-Isqof il-gdid ta' Ghawdex kien fid-9 ta' Gunju, 1924. F'din id-cirkustanza ngrat fl-adunanza Kapitulari lill-Kapitlu tal-Katidral b'legha Mons. Gonzi kien baghat lill-Kapitlu tal-Katidral b'legha jinfurmah li huwa kien gie mehtur bhala l-Isqof il-gdid tad-Djoċesi Ghawdxija. L-istess Kapitlu talab lill-Amministratur Apostoliku ta' Ghawdex, Mons. Giov. Maria Camilleri, b'legha jorndha li fl-10 ta' Gunju, fl-10,15 a.m. tindaqq mota ta' ferri mill-knejjes kollha ta' Ghawdex. Il-Kapitlu għażel ukoll deputazzjoni b'legha tmur Malta tiffraħ lil Mons. Gonzi għall-hatra għda tiegħu. Din id-deputazzjoni Kapitulari kienet magħmula minn dawn il-membri: Arcipriet Alfonsu Hilli, Mons. G. Ċefai, Mons. Penit. S. Attard, u Mons. G. Pace. Hadd minn dawn il-kanonici ma għadu f'aj.

KONSAGRAZZJONI EPISKOPALI

Il-Kapitlu tal-Katidral fl-Adunanza tad-29 ta' Gunju, 1924, għażel deputazzjoni ta' kanonici b'legha tmur Malta għall-konsagrazzjoni ta' l-Isqof Mons. Mikiel Gonzi. Din id-deputazzjoni kienet magħmula minn dawn il-kanonici: Mons. Arcidjaku Luigi Vella, Mons. Ġorġ Farrugia, Mons. Francesco Azzopardi, Mons. Guzeppi Ċefai, Mons. Salv. Attard, Penitenzier, Mons. Fco Pace, Mons. Pawlu Cauchi u Mons. Micallef. Din id-konsagrazzjoni ta' l-Isqof Mikiel Gonzi kienet saret fil-Kon-Katidral ta' San Gwann fl-20 ta' Lulju, mill-Isqof-Arcisqof ta' Malta Mons. Mawru Caruana.

Fl-istess adunanza l-Kapitlu haseb b'legha iwaqqaf kumitat halli jassew għall-festi li kellhom isiru fil-Katidral ta' Ghawdex dak inhar ta' l-Ingress Solenni tiegħu fid-Djoċesi ta' Ghawdex. Dan id-kumitat kien iffurmat minn rappreżentanza tal-Kapitlu, tal-Parroka, tal-Kleru u taċ-Cittadinanza Ghawdxija. Il-membri tal-Kapitlu kienu: Mons. Arcidjaku Luigi Vella, President, Mons. Salv. Attard, Segretarju, Mons. G. Ċefai, Mons. P. Cauchi u Mons. S. Gauci. Bhala rappreżentanti taċ-Cittadinanza Ghawdxija gew magħżula l-Presidenti taż-żewġ baġed Cittadini flimkien ma' membru ieħor tal-kumitat rispettiv tagħhom. Malli twaqqaf dan id-kumitat minnufih beda l-hidma tiegħu b'legha isiru festi xierga għal din l-okkażjoni xejn komuni għad-djoċesi ta' Ghawdex.

BOLLA PONTIFICIA

Fl-10 ta' Lulju, 1924, halla d-djoċesi ta'

Ghawdex l-Isqof Camilleri li kien irriżenja minn Isqof tad-Djoċesi tagħna minhabba sabbu, iżda baqa' amministratur ta' l-istess djoċesi sakemm jibda jmexxiha l-Isqof il-gdid tagħna Mons. M. Gonzi.

Fl-adunanza Kapitulari tes-17 ta' Lulju, 1924, l-Arcidjaku Mons. Luigi Vella qara fir-Rev.mi kollgi ittra mibgħuta lill-Kapitlu mill-Amministratur Apostoliku ta' Ghawdex Mons. Giov. M. Camilleri. Din id-ittra kienet giet mibgħuta mill-kunvent tal-Patrijiet Agostinjani tal-Belt Valletta ta' Malta fejn issa kien rikoverat Mons. Camilleri għal xi ftit granet. F'din id-ittra l-imsemmi Amministratur kien għarraf lill-Kapitlu li kienet waslitu l-'Bolla Pontifica' tal-hatra ta' Mons. M. Gonzi bhala l-Isqof il-gdid tad-Djoċesi ta' Ghawdex. Din id-Bolla giet mibgħuta lill-Kapitlu b'legha l-ewwel tinqara f'adunanza Kapitulari u mbagħad id-Hadd ta' wara tinqara minn fuq il-pulpu lin-nies.

Fost hwejjeg oħra f'din id-Bolla nsibu miklud dawn il-kelmiet:

"Pius Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis Capituli Ecclesiae Cathedralis...salutem et apostolicam benedictionem. Hodie Nos Dilectum Filium Michaelm Gonzi, Canonicum Theologum Coadiutorem Cathedralis Ecclesiae Melitensis, Ad Cathedralem Ecclesiam vestram Gaudisientem... Apostolica auctoritate elegimus, ipsumque illi in Episcopum praefecimus et Pastorem."

Fi ftit klem din id-parti tal-'Bolla Pontifica' li ggib id-data ta' 10 ta' Gunju, 1924, turi biċ-ċar li Mons. M. Gonzi gie mehtur bhala Isqof Djoċesan ta' Ghawdex.

JUM L-INGRESS

Mons. Mikiel Gonzi ha l-Ingress Solenni tiegħu fil-Katidral ta' Ghawdex fl-10 ta' Awissu, 1924. Sa minn filgħodu kmieni, il-poplu Ghawdxij ngabar fit-triqat li jiehdu lejn il-Knisja Katidrali b'legha jaraw fir-Ragħaj Spiritwali tagħhom id-gdid riekab id-dabba bajda kif kienet id-tradizzjoni ta' daww id-żminijiet. Ir-Rev.mu Kapitlu tal-Katidral għamel kull possibiltà b'legha id-funzjoni fil-knisja tkun tabilhaqq solenni, grandjuza u tixraq tabilhaqq lill-Kap Spiritwali tad-Djoċesi. F'din id-okkażjoni s-seminarista Guzeppi Grech, illum mejjat, kien għamel id-inderizz ta' l-okkażjoni qabel beda l-telgħa tal-

djoċesi oħra għandhom, jekk ikun possibbli, jingħaqdu fi provinċja ekkleżjastika għdida jew jingħaqdu mal-provinċja l-aktar fil-qrib jew li taqbel l-iżjed GĦALIHOM u jittqiegħdu taħt il-jedd tal-Metropolita, kif jittlob id-dritt komuni." (Art. 40). L-iskop ta' din il-mentalità għdida fil-knisja huwa wkoll biex id-djoċesijiet aktar għonja jkunu jistgħu jgħinu djoċesijiet oħra aktar fqar biex iżzejjed ta' daww jagħmel tajjeb għan-nieqes ta' dawn."

It-tendenza tal-knisja illum, mela, hija aktar li tgħaqqad flimkien id-djoċesijiet milli thallihom immedjatament sugġetti għas-Santa Sede.

Monument ta' l-Arċisqof Mikiel Gonzi
fil-Katidral

MONUMENT

L-Arċisqof M. Gonzi dejjem baqa' marbut mad-Djoċesi ta' Għawdex. Ta' spiss kien jagħmel zjajjar id-djoċesi ta' Għawdex u lill-Knisja Katidrali. U kellihom jgħaddu 52 sena ezatt mill-Ingress tiegħu episkopali f'Għawdex biex gie mwaqqaf f'għiehu monument fil-Katidral ta' Għawdex, il-jum ta' l-Ingress kien fl-10 ta' Awissu, 1924, u l-inawgurazzjoni ta' dan il-monument saret fl-10 ta' Awissu, 1976. Dan il-monument twaqqaf biex ifakkar għal dejjem il-hidma fejjieda li huwa wettaq fid-djoċesi Għawdxija u b'mod speċjali fil-knisja Katidrali. Dan il-monument inħadem fuq disinn tal-magħruf skultur Vincenzo Apap.

Xena tal-Konċelebrazzjoni li saret fil-Katidral
fis-27 ta' Jannar, 1984, għal ruħ l-Arċisqof
Mikiel Gonzi

IS-27 TA' JANNAR, 1984

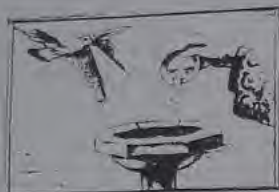
Fis-27 ta' Jannar, 1984, fil-Katidral ta' Għawdex, Mons. Isqof N. Cauchi mexxa konċelebrazzjoni ma' numru kbir ta' sacerdoti mid-djoċesi kollha b'suffraġju għal ruħ l-Arċisqof M. Gonzi. F'din l-okkażjoni Mons. Isqof f'omelija fakkar lill-assemblea liturgika fit-tagħlim ta' l-Arċisqof Mikiel Gonzi fiz-żmien li huwa kien għadda bħala Ragħaj Spiritwali tad-djoċesi Għawdxija. Difatti Mons. Isqof N. Cauchi ikkwota diversi ċirkularijiet u ittri pastorali milli kien ippubblika l-Arċisqof Gonzi fl-episkopat tiegħu f'Għawdex. Fihom wiehied jintebaħ bil-viżjoni universali tal-Knisja li kellu kif ukoll kemm kien bniedem kapaċi jagħraf is-sinjali taż-żminijiet u jħares lejhom minn nuċċali ta' l-oġġettività tagħhom. Dan it-tagħlim li hallielna Mons. Gonzi fl-episkopat tiegħu f'Għawdex jixhed ukoll li waħda mill-karatteristiċi speċjali tiegħu kienet li kien jilqa' mill-bogħod il-kurrenti tal-ħażen li setgħu jinfiltrow fost in-nghag tal-merħla tiegħu.

L-Arċisqof M. Gonzi miet, imma t-tifkira tiegħu tibqa' hajja għal dejjem fil-memorja tal-Maltin u l-Għawdxin kollha minħabba l-ġid li wettaq f'kull settur tal-hajja.

(Hajr lill-Kapitlu tal-Katidral talli tani l-permess nara l-Atti Kapitulari ta' bejn l-1924-1944).

1 ta' Awissu,
1983

Kronaka tal-p

BIDU TAL-HAJJA NISRANIJA

Nru.	Data tal-Magħimudija	Isem it-Tarbija	Isem u Kunjom il-Genituri
1.	5. 8.83	Mark	Frank u Anita Muscat.
2.	9. 5.83	Andreas	Joe u Frances Camilleri.
3.	13. 8.83	Ruben	Alessio u Josephine Mizzi.
4.	14. 8.83	Mario	Joseph u Jane Abela.
5.	26. 8.83	Charlene	Salvator u Maria Vella.
6.	25- 9-83	Celine	George u Carmen Grech.
7.	1. 10.83	Mario	Saviour u Pawla Camilleri.
8.	9. 10.83	Angela-Maria	Dr. Michael u Bernardette Refalo.
9.	16. 10.83	Ryan	George u Antonia Farrugia.
10.	16. 10.83	Joseph	Carmel u Carmela Bajada.
11.	15. 10.83	Carmel	Iate Carmel u M'Dolores Attard.
12.	23. 10.83	John	Sam u Mariliana Rapa.
13.	11. 11.83	Nadine	Gorg u Maria Grech.
14.	17. 11.83	Joseph	Frankie u M'Dolores Farrugia.
15.	25. 11.83	Lara-Marie	Fredrick u Carmen Azzopardi.
16.	11. 12.83	Remona-Marie	Joe U Ċettina Cassar.
17.	17. 12.83	Joseph	Adrian u Benna Agius.
18.	13. 1.84	Godfrey	Paul u Frances Borg.
19.	18. 2.84	Michael	Anton u Rose Farrugia.
20.	19. 2.84	Elise-Anne	Frank u Maria Bajada.
21.	11. 3.84	Greta-Paula	Walter u Marthese Mompalao.
22.	11. 3.84	Charmaine	Joe u Therese Vella.
23.	25. 3.84	Syaun	Anton u Winniefred Tabone.
24.	31. 3.84	Marvin	Emmanuel u Vincenza Buttigieg.
25.	29. 4.84	Christopher	Mario u Rose Farrugia.
26.	6. 5.84	George	Amante u Maria Mercieca.
27.	6. 5.84	Dorielle	Frank u Maria-Assunta Vella.
28.	9. 5.84	Charlene	Ronald u Jessie Borg.
29.	5. 6.84	George	Joseph u Antoinette Vella.
30.	16. 6.84	Joseph	Lewis u Isabella Attard.
31.	1. 7.84	Charlene	Saviour u Ċetta Debrincat.
32.	1. 7.84	Jan	Paul u Maria Scicluna.
33.	7. 7.84	Stephanie Jean	Dr. Paul u Frances Coppini.
34.	8. 7.84	Charlene	Joe u Antoinette Zammit.
35.	12. 7.84	Kateann	Anton u Hilda Farrugia.
36.	13. 7.84	Michael Paul	Paul u Sylvia Lanzon.
37.	19. 7.84	Dorian	Pawlu u Marija Xiberras.

ISMIJET TAT-TFAL LI GHAMLU L-GRIZMA TA' L-ISQOF FIL-KATIDRAL TA' GHAWDEX — 31 ta' Mejju, 1984

1. Attard Giovanni	9. Ter. Hse, Type 2, Sannat Road.
2. Attard Mario	12, Library Street
3. Attard Patrick	18, St. Augustine Square.
4. Calleja John	19A, Republic Street.
5. Camilleri Joseph	15, Sir Paul Boffa Street.
6. Cini Emanuel	52, St. George's Street.
7. Cutajar Joseph	'Cutajar Est', 31st March Street.
8. Debrincat Michael	N.B. Antonio Mallia Street.
9. Grech Antonello	N.B. Mary Meylak Street.
10. Grech Anton	34, St. Ursula Street.
11. Grech Marlon	N.B. Gilju Street.
12. Grech Oliver	76, St. Ursula Street.
13. Grech Simon	62, St. John Street.
14. Masini Jason	Plot 20, 'St. Anna', Fomm il-Gir Street.
15. Mercieca Marlon	Cariss Hse, Ganni Vassallo Street.
16. Mercieca Michael	'Joslin', Borg Gheritu Street.
17. Portelli David	37, M'Angelo Refalo Street.
18. Spiteri George	Block 1 A.F., Flat 6, Sannat Road.
19. Vella Gerald	62, St. Augustine Street.
20. Vella Joseph	'Madonnina', Sannat Road.
21. Vella Charlie	154, St. Ursula Street.
22. Vella Saviour	16, 7th June 1919 Street.
23. Scicluna Anthony	6, Library Street.
24. Xerri Edward	97, Vajringa Street.
1. Bezzina Mary Ann	196, St. Ursula Street.
2. Camilleri M. Rose	'Antest Maison', Borg Gheritu Street.
3. Cordina Pauline Joyce	'Kedron', St. George's Fief Street.
4. Farrugia Irene	N.B. St. George's Fief
5. Galea Joanna	'Marga', Sannat Road.
6. Grima Josephine	'God Bless Our House', N.B. Sannat Road.
7. Hili Francelle	'Ave Maria', Sannat Road.
8. Hili Maria	24, Foreman Street.
9. Mercieca Claudia	N.B. Anton Mallia Street.
10. Muscat Marlene	'Maison Muscat', Mary Meylak Street.
11. Psaila Ivana	'Ansiva', Sannat Road.
12. Psaila Katya	N.B. Sir Paul Boffa Street.
13. Zammit Doreen	Block 1A, Flat 8, Tač-Cawla.
14. Zammit Sonya	70, Archpriest Cassar Street.
15. Zammit Spiteri Doreen	'Bellevue', N.B. Triq il-Gilju.

BARRA MILL-PARROCCA

1. Attard John	'Sunrise Hse', 31st March 1979 Street (Xewkija).
2. Camilleri Pierre	28, Assumption Street (Kanada).
3. Cauchi Tanya	Flat 3, Block G, Tač-Cawla (Nadur).

Ismijiet ta' dawk li dahlu għall-Prokreuzzjoni i-Trobbija tal-Ulied bis-Sagrament taż-Żwieġ

"Dak	Awissu:	Lawrence Sultana u Maria Spiteri; Francis Galea u Annetta Scicluna.
li	Settembru:	Victor Sultana u Miriam Grech.
ghaqqad	Ottubru:	Simon Mamo u Rowena Busietta.
Alla	Novembru:	John Camilleri u Miriam Camilleri.
ma	Dicembru:	Eugene Tabone u Marlene Vella.
jistax	Jannar 1984:	Peter Sultana u Josianne Mompalao; M'Angelo Haber u Francesca Vella.
ihollu	Marzu:	John Calleja u Miriam Cordina; Carmelo Bugaja u Tereza Mercieca.
I-bniedem"	April:	Leo Sciortino u Gracie Zammit.
	Mejju:	Alex Mizzi u Marlene Galea.
	Lulju:	Joe Galea u Tessie Zahra; Joe Scicluna u Maria Mizzi.

Dawk li s-sena dahlu jissaffew fil-Purgatorju

"Agthihom
O Mulej
il-mistrieħ
ta'dejjem"

Awissu:	Anton Scicluna; Ġorg Camilleri; Carmelo Azzopardi; Antonia Muscat.
Settembru:	Liza Grech; Joe Attard Bondi; Isidoru Mizzi; Maria Mizzi.
Ottubru:	Ġorga Azzopardi.
Novembru:	Ġorg Gatt; Ġorgina Masini; Ġuzeppa Camilleri; Joseph Grech.
Dicembru:	Gasualda Caruana; John Dabrinat; Joseph Xerri; Mikelina Zammit.
Jannar 1984:	Ġorg Saliba.
Frar:	Wigi Axiag; Solvu Cremona; Carmelo Masini; Manwel Gatt.
Marzu:	Joseph Said; Annetta Bondi; Willie Le Provost; Saver Micallef.
April:	M'Angelo Micallef.
Mejju:	Carmelo Azzopardi.
Ġunju:	Ġiga Farrugia; Anton Cilia; Joseph Cilia; Carmela Gauci.

Ikkontribwew ghal din ir-Rivista

1. Singer Sewing Centre	Main Gate Street, Victoria.
2. Electra Hotel	Marsalforn, Gozo.
3. John Calleja	Republic Street, Victoria.
4. Bači F. Bezzina	Republic Street, Victoria.
5. Frances' Hairdresser	Palm Street, Victoria.
6. Joe Scicluna	Palm Street, Victoria.
7. Mejlek Jewellery	Republic Street, Victoria.
8. Farrugia Jewellery	Republic Street, Victoria.
9. Gozo United Rent-A-Car	Republic Street, Victoria.
10. HomeMart	Republic Street, Victoria.
11. Grech's Store	Republic Street, Victoria.
12. S. Bajada	Republic Street, Victoria.
13. C. & S. Supermarket	Main Gate Street, Victoria.
14. Kelina's Jewellery	Karl Bondi Street, Victoria.
15. Kellu Spiteri	Karl Bondi Street, Victoria.
16. Abele Pharmacy	De Soldanis Street, Victoria.
17. Palm Pharmacy	Palm Street, Victoria.
18. Lantern Hotel	Marsalforn, Gozo.
19. The Mermaid Bar & Rest.	Marsalforn, Gozo.
20. Marsalforn Hotel	Marsalforn, Gozo.
21. Odyssey Bar & Rest.	Marsalforn, Gozo.
22. The Smugglers' Cave	Marsalforn, Gozo.
23. Flowers Bar	Mengia, Marsalforn.
24. Batu Pharmacy	Palm Street, Victoria.
25. Cordina's Photo Market	Main Gate Street, Victoria.
26. Book Rose	Republic Street, Victoria.
27. May's Boutique	Republic Street, Victoria.
28. V. Sultana Vulcanizer	Republic Street, Victoria.
29. Jos. Cassar Vulcanizer	Ninu Cremona Street, Victoria.
30. Victory Bar & Restaurant	Marsalforn.
31. N.N.	St. Domenica Street, Victoria.
32. N.N.	St. Domenica Street, Victoria.
33. Gozo Aluminium	Paul Portelli Street, Victoria.
34. Castle Pharmacy	Main Square, Victoria.
35. Kenur Bar & Rest.	Xlendi Street, Xlendi.
36. Kartell Bar & Rest.	Marsalforn, Gozo.
37. Four Seasons Boutique	Republic Street, Victoria.
38. Tritons Bar & Rest.	Marsalforn, Gozo.
39. Electronics Office	St. Francis Square, Victoria.
40. Cefai Jewellery	St. Domenic Street, Victoria.
41. Mayjo Garage	Republic Street, Victoria.
42. Rain Drops	Main Gate Street, Victoria.
43. Lorry Fenech	Sannat Road, Victoria.
44. Duke of Edinburgh Hotel	Republic Street, Victoria.
45. Martin's General Store	Main Gate Street, Victoria.
46. Doris Jewellery	St. Andrew Street, Victoria.
47. Drop-In Bar	Marsalforn, Gozo.
48. Nancy Saloon	Main Gate Street, Victoria.
49. Gorg Farrugia, Carpenter	Capuchins' Street, Victoria.
50. Gozo Garage	Xaghra Road, Victoria.

Grajjiet Importanti ta' Matul is-Sena

- 1- 8-83: Giet ippubblikata r-rivista ta' darba f'sena "L-Ghid ta' l-Assunta".
- 10- 8-83: Giet imtellgha "Il-Ballata tal-Konvoy", ta' Anton Farrugia fil-prezenza tal-President tar-Repubblika, is-Sinjorina Agatha Barbara. Ingabret kwantità kbira ta' oġġetti ta' l-ikel għall-Istituti tal-Karità fid-Djoċesi. Mons. Guzeppi Gauci qaddes għall-erwieh tal-parruċċani li mietu matul is-sena.
- 15- 8-83: L-Ghid ta' l-Assunta. Gie mfakkar it-8 anniversarju mill-Inkurunazzjoni tax-xbieha ta' l-Assunta meqjuma fil-kwadru titolari tal-Katidral.
- 12- 9-83: Fetah fil-Katidral il-Kungress Internazzjonali Marjan b'konċelebrazzjoni mmexxija minn Mons. Isqof Nikol Ġ. Cauchi.
- 18- 9-83: Żar il-Katidral filghodu l-Eminenza Tiegħu l-Kardinal Salvatore Pappalardo, il-Legat tal-Papa għall-Kungress Internazzjonali Marjologiku u Marjan.
- 22- 9-83: Eghluq il-119-il sena mill-erezzjoni tad-Djoċesi. Saret funzjoni speċjali fil-Katidral.
- 25- 9-83: Inzamm "Jum il-Katekizmu" fil-Parrocċa tal-Katidral.
- 6-10-83: Fruh ufficċjali tas-Sena Kateketika 1983/84 b'quddiesa fic-Centru Parrokkjali. Din il-quddiesa giet iccelebrata minn Mons. Gorg Tabone.
- 11-10-83: Eghluq il-217-il sena mill-Konsagrazzjoni tal-Knisja Katidrali. Saret Konċelebrazzjoni Pontifikali mmexxija minn Mons. Isqof Nikol Ġ. Cauchi.
- 21-10-83: Sant'Ursula, wahda mill-Kompatriani ta' Ghawdex. Saret konċelebrazzjoni Pontifikali mmexxija minn Mons. Isqof Nikol Ġ. Cauchi.
- 23-10-83: Sar Jum il-Missjoni. Fil-Katidral fil-quddies ingabret is-somma ta' Lm346.000.
- 1-11-83: Mons. Isqof Nikol Ġ. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni tas-Solennità Liturgika tal-Qaddisin Kollha.
- 2-11-83: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' l-Ghid ta' l-Imwiet.
- 6-11-83: Bdiet il-Mini Missjoni fil-Parrocċa tal-Katidral, serje ta' Konferenzi għad-diversi kategoriji tal-komunità parrokkjali.
- 12-11-83: Eghluq tal-Mini Missjoni b'konċelebrazzjoni mmexxija minn Mons. Arcipriet C. Scicluna.
- 20-11-83: Il-Komunità Parrokkjali hadet sehem fil-korteo ta' Kristu Re.
- 27-11-83: Patri Alfred Xerri beda l-priedki fil-Katidral tal-Hrud ta' l-Avvent.
- 29-11-83: Fetah fic-Centru Parrokkjali l-Bazaar tal-Millied.
- 8-12-83: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni tas-Solennità Liturgika ta' l-Immakulata Kuncizzjoni.
- 18-12-83: L-ewwel laqgħa speċjali fic-Centru għat-tfal li kienu qegħdin jithejjew għas-sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof kif ukoll għall-ġenituri tagħhom.

- 22-12-83: Sar kwizz bibbliku għat-tfal li jattendu l-Klassi tas-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof. Mexxa l-kwizz is-Sur Anton Farrugia.
- 23-12-83: Saru għanjiet xenegġjati tal-Milied. Produzzjoni ta' R. Sultana u M. Zammit.
- 25-12-83: Mons. Isqof mexxa l-funzjonijiet speċjali kollha tas-Solennità Liturgika tal-Milied. It-tifel Gordon Gatt għamel il-Priedka tal-Milied.
- 28-12-83: Saret Serata Natalizja fiċ-Ċentru Parrokkjali. Mexxa Mons. Gorg Tabone.
- 30-12-83: Saru 'Bingo u Pizza Party' fiċ-Ċentru Parrokkjali.
- 31-12-83: Mons. Isqof Nikol G. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni Pontifikali ta' egħluq is-sena Tkanta l-"Te Deum" ta' radd il-hajr.
- 1- 1-84: Mons. Isqof mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' Jum il-Paċi.
- 18- 1-84: Bdiet l-Ottava ta' talb għall-Għaqda bejn il-Knejjes.
- 11- 2-84: Ferret il-Gimgha tal-Parroċċa.
- 18- 2-84: Għalget il-Gimgha tal-Parroċċa li matulha saret kampanja ta' generosità għat-tfal ta' l-Istituti tal-Karità li għandna fid-Djoċesi.
- 7- 3-84: Mons. Isqof Nikol G. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' Ftuh ir-Randan.
- 10- 3-84: Sar Pellegrinagg Penitenzjali bl-Istatwa tar-Redentur miċ-Ċentru sal-Katidral.
- 11- 3-84: Patri Alfred Xerri, Kapuċċin, beda l-priedki tar-Randan kull nhar ta' Hadd.
- 17- 3-84: Sar Pellegrinagg Penitenzjali għas-Santwerju tal-Madonna ta' Pinu.
- 19- 3-84: Mons. Arcidjaku Giov. B. Gauci mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' San Ġuzepp.
- 24- 3-84: Sar Pellegrinagg Penitenzjali mill-Kappella ta' San Ġuzepp fiċ-Ċittadella għall-Knisja Katidrali.
- 31- 3-84: Il-Komunità Parrokkjali hadet sehem fil-"Via Crucis" Djoċesana mal-Għolja ta' Għammara.
- 2- 4-84: L-Arċipriet Emeritu Dun Ġuzepp Borg Attard beda l-Eżerċizzj Spiritwali fil-Katidral.
- 4- 4-84: Ingabret is-somma ta' Lm787 għas-Seminarju.
- 7- 4-84: Harget il-Purċissjoni tal-Passjoni l-forma ta' Pageant Religjuż.
- Matul il-Gimgha Maqaddsa Mons. Isqof Nikol G. Cauchi mexxa l-funzjonijiet kollha liturgici.
- 17- 4-84: Inzamm Kuncert Muzikali mill-Watford School of Music.
- 18- 4-84: Sar Servizz Penitenzjali Komunitarju bħala rreġija għal-qrara tajba.
- 19- 4-84: Mons. Isqof mexxa Konċelebrazzjoni mas-Sacerdoti kollha f'Għawdex li fiha tbierru 2-Zjut u gew imġedda l-Wagħdiet taċ-Ċelibat Sacerdotali.
- 22- 4-84: Beda t-tberik tal-familji fi zmien l-Għid mill-Arċipriet u s-Sacerdoti tal-Presbiterju Parrokkjali.
- 29- 4-84: Ġie mfakkar egħluq it-28 sena minn meta s-Socjetà Filarmonika "Leone" irregalat l-istatwa ta' l-Assunta lill-Knisja Katidrali. Fr. Gorg Mercieca għamel id-diskors taċ-ċirkostanza.
- 2- 5-84: Mons. Isqof Nikol G. Cauchi mexxa l-Konċelebrazzjoni ta' l-Ewwel Erbgha mill-Hmistax il-Erbgha li jigu qabel il-festa ta' Santa Marija.
- 26- 5-84: Ftuh tal-Gimgha Ewkaristiko-Liturgika b'Konċelebrazzjoni li fiha Mons. Isqof ordna 2 sacerdoti u 6 djakni.
- 27- 5-84: Mons. Carmelo Mercieca, Arċipriet tax-Xewkija, kellew lill-ġenituri tar-tfal li kellhom jirċievu s-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof.
- 28- 5-84: Mons. G. Tabone mexxa taqgħa speċjali għall-kandidati tal-Grizma ta' l-Isqof.
- 29- 5-84: Mons. Penit, Girgor Vella amministra s-Sagrament tal-Grizma tal-Morda til xi morda anzjani fil-Katidral waqt il-Konċelebrazzjoni Ewkaristika.

- 31- 5-84: Mons. Isqof f'Konċelebrazzjoni amministra s-Sagrament tal-Konfermazzjoni fil-fidi lill bosta tfal tal-parroċċa.
- 1- 6-84: Ftuħ ta' l-Esposizzjoni Solenni. Mons. Isqof mexxa Konċelebrazzjoni ma' xi Monsinjuri li din is-sena kienet qeghdin jikkolebraw jew egħluq il-25 sena jew il-50 sena mill-Ordinazzjoni Saċerdotali tagħhom.
- 2- 6-84: Fr. Joe Bezzina mexxa laqgħa speċjali ta' talb għat-tfal tal-parroċċa. Mons. Arċipriet C. Scicluna mexxa konċelebrazzjoni mas-saċerdoti li din is-sena għalqu 25 sena mill-Ordinazzjoni saċerdotali tagħhom.
- 3- 6-84: Mons. Isqof Nikol Ġ. Cauchi għalaq il-Ġimgħa Ewkaristika-Liturgika b'Konċelebrazzjoni Solenni u b'Purċissjoni Ewkaristika.
- 7- 7-84: Inzamm fil-Katidral kundert vokali minn kor Skoċċiż "Scottish Youth Choir".
- 12- 7-84: Żar il-Knisja Katidrali l-Emm.za Tiegħu l-Kardinal Corrado Ursi.
- 14- 7-84: Żar il-Knisja Katidrali l-Emm.za Tiegħu l-Kardinal Opilio Rossi. Iż-żewġ Kardinali hadu sehem fil-Festi Speċjali li saru fil-Bażilika Kollegġjata u Parrokkjali ta' San Ġorġ f'egħluq is-1700 sena mit-twelid ta' dan il-qaddis.

L-ISBAH RIGAL LILL-ASSUNTA QRARA U TQARBINA NHAR IL-FESTA

TONY'S STORE

JEW AHJAR

**IL-MEKKA TA' L-GHAWDXIN
JOFFRI L-ORHOS PREZZIJET FUQ
KULL MA GHANDEK BŻONN FID-DAR**

Tixtrix qabel tara l-assortiment tagħna ta'

**FRIDGES — COOKERS
WASHING MACHINES — LINEF
U MITT ELF HAĠA OHRO TA'
HTIEĠA JEW LUSSU GHAD-DAR
ISSIBNA MALAJR GHAX FIS-SAQAJN**

25, IT-TOKK,

RABAT — GHAWDEX.

Ċempel: 556629.

ATTIVITAJIET FIČ-ĊENTRU PARROKKJALI TAL-KATIDRAL GHAS-SENA 1983-84

A. ATTIVITAJIET PASTORALI REGOLARI

1. Quddiesa fil-granet kollha tax-xogħol fid-
9.30 a.m. Attendenza 35-50.

2. Quddiesa kull nhar ta' Sibt għat-tfal fil-
5.00 p.m. Attendenza 65-75.

3. Katekiżmu għall-Kandidati tas-
Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof.

Għall-bniet il-lezzjonijiet ikunu nhar ta'
Tnejn u nhar ta' Tlieta mill-4.30 p.m. sal-
5.15 p.m. Katekista Sister M. Matilde tal-Karità.

Għas-subien il-lezzjonijiet ikunu nhar ta'
Hamis u nhar ta' Gimgħa mill-5.30 p.m. sas-
6.15 p.m. Katekisti Fr. Joe Bezzina u Anton
Bezzina.

4. Konferenza ta' kull xahar għan-nisa u
għall-irgħiel. Din tkun kull tlieta Erbgha tax-xahar.
Għan-nisa fis-2.00 p.m. u għall-irgħiel fis-
6.00 p.m.

5. Lagghat għaž-zghazagh kull tmistax tax-
xahar. Jiehu hsieb dawn il-lagghat Mons. Gorg
Tabone.

B. ATTIVITAJIET KULTURALI REGOLARI

1. Lezzjoni bit-Taljan kull nhar ta' Erbgha.
Għalliem Sem. Victor Vella.

2. Lezzjoni tal-Franċiż kull nhar ta' Erbgha.
Għalliem Sem. Marcell Tabone.

3. Lezzjoni tal-Biology kull nhar ta' Tnejn fis-
8.30 p.m. Għalliem Mr. S. Grech.

4. Lezzjoni tal-Chemistry kull nhar ta' Tlieta
fis-6.30 p.m. Għalliem Mr. Anton Farrugia.

N.B. Dawn il-lezzjonijiet kollha jsiru bla
ebda flus.

5. Fruh tal-Biblijoteka Parrokkjali għall-
tribbliku.

Fil-granet kollha tax-xogħol mid-9.30 a.m.
sal-10.30 a.m.

It-Tnejn, It-Tlieta u s-Sibt mis-6.00 p.m.
sas-7.30 p.m.

6. Fruh tal-Catholic Bookshop fil-granet
kollha tax-xogħol fil-ghodu u fil-ghaxija.

Jiehu hsieb Mrs. Dolores Zammit u Miss
Mary Psaila.

C. ATTIVITAJIET REGOLARI

FILANTROPICI

1. Working team ta' zghazagh biex jiehu
hsieb darba fil-gimgħa l-hruġ u d-dhul tal-kotba
tal-Biblijoteka.

2. Working team mill-membri tal-Ladies
Circle li jiltaqgħu darba fil-gimgħa biex jiehu
hsieb jagħmlu xi xogħol b'xejn (Xmas
Cards, eċc.), għall-Bazaar li jsir b'risq ic-Ċentru
f'Diċembru ta' kull sena. L-istess working team
jiehu wkoll il-filing ta' xi korrispondenza tal-
parroċċa kif ukoll l-istampar u t-tqassim tal-
Bullettin ta' kull gimgħa lil-familja.

3. Working team magħmul minn Frankie
Psaila, Carmelo Grech u Saviour Gatt li ta' kull
xahar jiehu hsieb jiccekkjaw il-kontijiet tal-
Bookshop u tal-Bar.

D. ATTIVITAJIET REGOLARI RIKREATTIVI

1. Fruh tal-Bar kuljum f'hinijiet stabli.
Min-12.30 p.m. sas-2.00 p.m. u mis-6.00 p.m.
sal-10.00 p.m. Jiehu hsieb Nenu Xerri u Mrs.
Merdecia.

2. Filmshow kull nhar ta' Hadd fil-5.30 p.m.
li-film ikun tajjeb għali-familja kollha.

3. Wine & Pizza Party darba li-xahar
organizzat mill-membri tal-Ladies Circle.

4. Tombola darba li-xahar organizzata mill-
membri tal-Ladies Circle.

5. Kull nhar ta' Sibt u kull nhar ta' Hadd partita football mit-team tat-tfal ta' Centru. Jiehu fisieb Anton Camilleri.

E. ATTIVITAJIET OHRA PASTORALI, KULTURALI, FILANTROPICI U RIKREATTIVI LI MA HUMIEX REGOLARI

1. PASTORALI:

a) Film Forum dwar il-hajja soċjali ta' sacerdot ghaż-zghazagh.

Panel tal-Forum: Chairman: Mons. Isqof N. Cauchi u membri: Mr. Ant. Farrugia u Mr. Joe Psaila.

b) Play Forum bl-isem ta' 'Michael' ghaż-zghazagh.

Panel tal-Forum: Chairman: Mons. Arcipriet C. Scicluna u membri: Mrs. Gracie Cassar u Mr. Ant. Farrugia.

c) Laqgħat għall-ġenituri u ohra għat-tfal tagħhom li din is-sena sa jirċievu s-Sagrament tal-Grizma ta' l-Isqof. L-ewwel wahda fit-18/12/83, it-tieni wahda fit-11/3/84 u l-ahħar wahda fit-23/5/84.

2. KULTURALI

a) Diversi hargiet Kulturali ghaż-zghazagh. Jiehu fisieb Mons. Gorġ Tabone.

b) Show Speċjali tal-Milied bis-sabem ta' tfal u taz-zghazagh tal-Parroċċa.

c) Premjazzjoni fil-granet tal-Milied għat-tfal kollha li jattendu c-Centru.

3. FILANTROPICI

a) Stampar ta' diversi bullettini, leaflets, posters, eċċ., mis-Sur Anton Farrugia bil-Gestetner ta' Centru għal diversi knejjes, assocjazzjonijiet u għaqdiet.

b) Organizzazzjonijiet ta' xi hargiet għal Malta għall-anzjani mill-membri tal-Ladies Circle.

4. RIKREATTIVI

1) Get-together għall-helpers kollha tal-Parroċċa.

2) Dinner bil-hlas b'risq il-manutenzjoni ta' Centru. Dan isir darbtejn fis-sena.

3) Early Morning Xmas Special Breakfast.

4) Żewġ Disco Dances ghaż-zghazagh, wiehed f'Novembru u l-iehor f'Marzu.

HEMPEL'S MARINE PAINTS (MALTA) LTD.

**MANUFACTURERS OF
HIGH QUALITY
HOUSEHOLD, INDUSTRIAL AND
MARINE PAINTS**

**SUPPLIERS TO THE MALTA GOVERNMENT, LEADING
INDUSTRIAL FIRMS & THE BUILDING INDUSTRY**

28B, SOUTH STREET, VALLETTA.

Tel. Cen. 625911, 22215.

TAQSIMA PASTORALI

Il-Katekezi pre-Sagramen-
tali fil-parroċċa tal-Katidral
tiġi mogħtija mportanza l-
aktar kbira kif titlob il-hidma
pastorali fi żminijietna.
Dawn ir-ritratti juru l-
interess tal-parroċċa tal-
Katidral fil-hidma kateketika

ghat-tfal li din is-sena
rċivew is-Sagrament
tal-Grizma ta' l-Isqof
u għall-ġenituri tagħ-
hom.

PURČISSJONI TAL-PASSJONI

Il-purčissjoni tal-Passjoni saret wahda mill-attivitajiet principali tal-Parroċċa tal-Katidral. Fiha jiehdu sehem hafna mill-membri tal-komunità

parrokkjali u membri ta' kull kategorija: tfal, żgħażaġh, adulti, anzjani u saċerdoti. Għal din il-purčissjoni jibdwu it-tejjijiet minn bosta żmien qabel għax purčissjoni bħal din tehtieg organizzazzjoni kbira. Kull aspett ta' din il-purčissjoni għandu kumitat biex jiehu hsieb

joġġenizzat fuq il-parti
negħu f'din il-purċessjo-
ni. Il-rappreżentanti ta'
daww il-kumitat ma
joneqsux imbagħad li
jikkordinaw il-hidma
magħhom mal-kumitat il-
kbar li għandu f'idejha l-
organizzazzjoni shifata
din il-purċessjoni
pageant.

Dawn il-fotografi juru xi
elementi godda li kelliha
f'din il-purċessjoni.

A.F. ELLIS LTD.

7, Ghajn Qatet Street,
Victoria, Gozo.
Tel: 556021

WE MANUFACTURE:
Beautifully Patterned Cement Tiles
Grooved Tiles for Roof and Yard
Terazzo & Marmo-Resin Tiles.

WE PRODUCE:
Floors — Stairs — Kitchen Tops — Skirtings
Fireplaces
in

THE BEST ITALIAN MARBLE & GRANITE

RECENT WORKS INCLUDE:

The Altar Piece at St. Francis Church, Victoria
The Floor of the Main Entrance of the Astra Complex
The Floor & Presbitery of the Rotunda Church

WE ARE 52 YEARS OLD
STILL LEADERS IN THE FIELD

TAQSIMA RIKREATTIVA

Il-hidma rikreattiva ma tongosx fi f'dan ic-Centru Parrokkjali tal-Katidral. Gew organizzati kompetizzjonijiet tat-table tennis, tal-billiard, tač-cess u indoor games ohra. Parties matul is-sena ma naqsux. Din is-sena wkoll saret kompetizzjoni bejn tliet timijiet: it-tim tač-Centru, ta' Ghajnsalem u ta' San Lawrenz. It-tim tač-Centru hareġ rebbieh f'dan il-league wara li ntlagħbu l-logħbiet kollha. L-istess timi ma tilifx logħba wahda.

FILANTROPIJA

Il-filantropija hija wkoll parti mill-ħidma tal-promozzjoni umana fi ħdan il-parroċċa. Illum il-komunità parrokkjali hija sensibilizzata mhux biss favur il-generożità lejn it-tfal ta' l-istituti tal-Karità li għandna fid-djoċesi, imma wkoll lejn is-

fid-djoċesi, imma wkoll lejn is-Seminarju u l-ħidma missjunarja fi ħdan il-Knisja universali. Għal dawn l-iskopijiet jingabru hafna flus. Iżda l-istess komunità toffri wkoll il-kontribuzzjonijiet tagħha biex it-tfal tal-parroċċa fil-granet

tal-Milied jiġu mogħtija xi premijiet li jkunu jikkonsistu prinċipalment f'kotba u ġugarelli. Ta' kull sena wkoll jiġi mtella' bix-xorti Bambin kbir fost it-tfal kollha tal-parroċċa li jattendu d-duttrina fiċ-Centri rispettivi tagħhom.

JOSEPH CARUANA & CO. LTD.

Import and Commission agents of:

Knitting Yarn in hanks: Moher & Aran

Timber: Plywood — Chipboard — Blockboard, etc.

Steel: Hollow Section, Flat-Bar — Road Bars

Bathroom Accessories & Building Materials.

Tel. No. 556464.

Telegram: Fillecax Malta.

CARUANA HOOKS & NAILS CO. LTD.

Manufacturers of:

Nails: Square and Round.

Bright Steel-wire Nails: Copper Nails:
and other Wire Products.

Brass Nails

N. B. Ninu Cremona Street,
Victoria, Gozo.

Tel. No. 556464

Telegram: Fillecax Malta.

John Portelli Enterprises Ltd.

TRAVEL AGENTS - TOUR PLANNERS

7 MAIN SQUARE, VICTORIA, GOZO, MALTA. TEL: 556235

108 ST. JOHN STREET, VALLETTA, MALTA. TEL: 627010

FOR ALL YOUR TRAVEL REQUIREMENTS

TAQSIMA KULTURALI

[illegible]

Canoni Parakkal. Bha
Suba entayapen a masu-
tinu thal dawa jafnu
musa fir dila nida a A-
rphathag hazzara a
jafvilluppana m-lant-
taghthom. U Fdawn l-m-
pettel duma m-lant-
taghthom.

1. Kung' nyolufu
 fela nashel Mon
 2. Takane A. Fela
 3. N. S. Fela
 4. Kung' nyolufu
 5. Fela nashel Mon
 6. Takane A. Fela
 7. N. S. Fela
 8. Kung' nyolufu
 9. Fela nashel Mon
 10. Takane A. Fela
 11. N. S. Fela
 12. Kung' nyolufu
 13. Fela nashel Mon
 14. Takane A. Fela
 15. N. S. Fela
 16. Kung' nyolufu
 17. Fela nashel Mon
 18. Takane A. Fela
 19. N. S. Fela
 20. Kung' nyolufu
 21. Fela nashel Mon
 22. Takane A. Fela
 23. N. S. Fela
 24. Kung' nyolufu
 25. Fela nashel Mon
 26. Takane A. Fela
 27. N. S. Fela
 28. Kung' nyolufu
 29. Fela nashel Mon
 30. Takane A. Fela
 31. N. S. Fela
 32. Kung' nyolufu
 33. Fela nashel Mon
 34. Takane A. Fela
 35. N. S. Fela
 36. Kung' nyolufu
 37. Fela nashel Mon
 38. Takane A. Fela
 39. N. S. Fela
 40. Kung' nyolufu
 41. Fela nashel Mon
 42. Takane A. Fela
 43. N. S. Fela
 44. Kung' nyolufu
 45. Fela nashel Mon
 46. Takane A. Fela
 47. N. S. Fela
 48. Kung' nyolufu
 49. Fela nashel Mon
 50. Takane A. Fela
 51. N. S. Fela
 52. Kung' nyolufu
 53. Fela nashel Mon
 54. Takane A. Fela
 55. N. S. Fela
 56. Kung' nyolufu
 57. Fela nashel Mon
 58. Takane A. Fela
 59. N. S. Fela
 60. Kung' nyolufu
 61. Fela nashel Mon
 62. Takane A. Fela
 63. N. S. Fela
 64. Kung' nyolufu
 65. Fela nashel Mon
 66. Takane A. Fela
 67. N. S. Fela
 68. Kung' nyolufu
 69. Fela nashel Mon
 70. Takane A. Fela
 71. N. S. Fela
 72. Kung' nyolufu
 73. Fela nashel Mon
 74. Takane A. Fela
 75. N. S. Fela
 76. Kung' nyolufu
 77. Fela nashel Mon
 78. Takane A. Fela
 79. N. S. Fela
 80. Kung' nyolufu
 81. Fela nashel Mon
 82. Takane A. Fela
 83. N. S. Fela
 84. Kung' nyolufu
 85. Fela nashel Mon
 86. Takane A. Fela
 87. N. S. Fela
 88. Kung' nyolufu
 89. Fela nashel Mon
 90. Takane A. Fela
 91. N. S. Fela
 92. Kung' nyolufu
 93. Fela nashel Mon
 94. Takane A. Fela
 95. N. S. Fela
 96. Kung' nyolufu
 97. Fela nashel Mon
 98. Takane A. Fela
 99. N. S. Fela
 100. Kung' nyolufu
 101. Fela nashel Mon
 102. Takane A. Fela
 103. N. S. Fela
 104. Kung' nyolufu
 105. Fela nashel Mon
 106. Takane A. Fela
 107. N. S. Fela
 108. Kung' nyolufu
 109. Fela nashel Mon
 110. Takane A. Fela
 111. N. S. Fela
 112. Kung' nyolufu
 113. Fela nashel Mon
 114. Takane A. Fela
 115. N. S. Fela
 116. Kung' nyolufu
 117. Fela nashel Mon
 118. Takane A. Fela
 119. N. S. Fela
 120. Kung' nyolufu
 121. Fela nashel Mon
 122. Takane A. Fela
 123. N. S. Fela
 124. Kung' nyolufu
 125. Fela nashel Mon
 126. Takane A. Fela
 127. N. S. Fela
 128. Kung' nyolufu
 129. Fela nashel Mon
 130. Takane A. Fela
 131. N. S. Fela
 132. Kung' nyolufu
 133. Fela nashel Mon
 134. Takane A. Fela
 135. N. S. Fela
 136. Kung' nyolufu
 137. Fela nashel Mon
 138. Takane A. Fela
 139. N. S. Fela
 140. Kung' nyolufu
 141. Fela nashel Mon
 142. Takane A. Fela
 143. N. S. Fela
 144. Kung' nyolufu
 145. Fela nashel Mon
 146. Takane A. Fela
 147. N. S. Fela
 148. Kung' nyolufu
 149. Fela nashel Mon
 150. Takane A. Fela
 151. N. S. Fela
 152. Kung' nyolufu
 153. Fela nashel Mon
 154. Takane A. Fela
 155. N. S. Fela
 156. Kung' nyolufu
 157. Fela nashel Mon
 158. Takane A. Fela
 159. N. S. Fela
 160. Kung' nyolufu
 161. Fela nashel Mon
 162. Takane A. Fela
 163. N. S. Fela
 164. Kung' nyolufu
 165. Fela nashel Mon
 166. Takane A. Fela
 167. N. S. Fela
 168. Kung' nyolufu
 169. Fela nashel Mon
 170. Takane A. Fela
 171. N. S. Fela
 172. Kung' nyolufu
 173. Fela nashel Mon
 174. Takane A. Fela
 175. N. S. Fela
 176. Kung' nyolufu
 177. Fela nashel Mon
 178. Takane A. Fela
 179. N. S. Fela
 180. Kung' nyolufu
 181. Fela nashel Mon
 182. Takane A. Fela
 183. N. S. Fela
 184. Kung' nyolufu
 185. Fela nashel Mon
 186. Takane A. Fela
 187. N. S. Fela
 188. Kung' nyolufu
 189. Fela nashel Mon
 190. Takane A. Fela
 191. N. S. Fela
 192. Kung' nyolufu
 193. Fela nashel Mon
 194. Takane A. Fela
 195. N. S. Fela
 196. Kung' nyolufu
 197. Fela nashel Mon
 198. Takane A. Fela
 199. N. S. Fela
 200. Kung' nyolufu
 201. Fela nashel Mon
 202. Takane A. Fela
 203. N. S. Fela
 204. Kung' nyolufu
 205. Fela nashel Mon
 206. Takane A. Fela
 207. N. S. Fela
 208. Kung' nyolufu
 209. Fela nashel Mon
 210. Takane A. Fela
 211. N. S. Fela
 212. Kung' nyolufu
 213. Fela nashel Mon
 214. Takane A. Fela
 215. N. S. Fela
 216. Kung' nyolufu
 217. Fela nashel Mon
 218. Takane A. Fela
 219. N. S. Fela
 220. Kung' nyolufu
 221. Fela nashel Mon
 222. Takane A. Fela
 223. N. S. Fela
 224. Kung' nyolufu
 225. Fela nashel Mon
 226. Takane A. Fela
 227. N. S. Fela
 228. Kung' nyolufu
 229. Fela nashel Mon
 230. Takane A. Fela
 231. N. S. Fela
 232. Kung' nyolufu
 233. Fela nashel Mon
 234. Takane A. Fela
 235. N. S. Fela
 236. Kung' nyolufu
 237. Fela nashel Mon
 238. Takane A. Fela
 239. N. S. Fela
 240. Kung' nyolufu
 241. Fela nashel Mon
 242. Takane A. Fela
 243. N. S. Fela
 244. Kung' nyolufu
 245. Fela nashel Mon
 246. Takane A. Fela
 247. N. S. Fela
 248. Kung' nyolufu
 249. Fela nashel Mon
 250. Takane A. Fela
 251. N. S. Fela
 252. Kung' nyolufu
 253. Fela nashel Mon
 254. Takane A. Fela
 255. N. S. Fela
 256. Kung' nyolufu
 257. Fela nashel Mon
 258. Takane A. Fela
 259. N. S. Fela
 260. Kung' nyolufu
 261. Fela nashel Mon
 262. Takane A. Fela
 263. N. S. Fela
 264. Kung' nyolufu
 265. Fela nashel Mon
 266. Takane A. Fela
 267. N. S. Fela
 268. Kung' nyolufu
 269. Fela nashel Mon
 270. Takane A. Fela
 271. N. S. Fela
 272. Kung' nyolufu
 273. Fela nashel Mon
 274. Takane A. Fela
 275. N. S. Fela

RANK XEROX COPY BUREAU

For All

Plain Paper Copying
COPY BUREAU & STATIONERY

Kennedy Square, Victoria, Gozo.

Tel. 553564.

Business Hours:

Monday to Friday:

8.00 a.m. to 12 noon — 3.00 p.m. to 7.00 p.m.

Saturday:

8.00 a.m. to 12.00 noon.

BUBBLES — General Importers

Kennedy Square, Victoria.

Joffrilkom:

- * Kmamar tal-Banju
- * Madum taċ-Ceramika
- * Geysers
- * Mirja

**Mill-Aktar Moderni u bi Prezzijiet
L-AKTAR MODERATI**

Director: Francis Caruana.

CUPID HALL — CUPID COMPLEX

**Republic Street, Victoria, Gozo.
Tel. No. 551126.**

SALA ECCELLENTI:

- * Għall-Parties, Tiġijiet u Receptions.

SALA SPAZJUŻA:

- * Għal Mijiet ta' nies bil-kumdità u dekorata b'xeni mill-isbaħ tipikament Għawdxin u bi sfond stupend għar-ritratti.

**Bar Mgħammar b'Kollox — Frazzers Kbar u Moderni
Ejjew u Taraw — Tonfu Anqas u Tinqdew Ahjar.**

PARDI MOTORS LTD.

N.B. Republic Street, Victoria, Gozo.

Tel. 556672 - 553744

AUTO DEALERS

AUTO SERVICE & SPARES

PANEL BEATING

SPRAY PAINTING

TYRE & RADIATOR REPAIRS

GHALL-AHJAR XORB U LIKURI

ivikorra ghand:

TERRY SHOP

TA' PJAZZA SAN GORG,
VICTORIA, GHAWDEX.

"L-ewwel hiet ta' xiwi li ghandna ta' din il-knisja immet lura sas-sena 1435 meta, ezati fit-12 l'Ottubru linsih 96 Nuccio de Episcopo, Ghawdex, iballi xi haqa zghira lill-kappillan tal-Knisja Matriċi ta' Santa Marija u... l-ehda knisja oħra l'Malta jew Ghawdex ma kienet tissogħal matriċi l'dawk iż-żminijiet bikrija".

Fr. Tony Mercieca, sacerdot li harrig mill-persone tal-Katidral li li kien użat għal fuq l-idma pastorali li-Anwerke, minn dajjoni wera għalza speċjali għall-oħra kulturali ta' polizza. Fr. T. Mercieca għandu hafna għali qalbu l-Musika tal-Katidral u mhux l-ewwel darba li għandni xi denazzjoni għali dan il-Musika. Din is-sena Fr. Tony Mercieca magħla lil dan il-Musika din is-sena ta' valur kien kemm mill-aspett artistiku kif ukoll mill-aspett ta' l-ambjent. Inkomunaw parrokjali tal-Katidral l-irringrazzjar mill-oħra.

WERREJ

Messaġġ ta' l-Arċipriet għal Jiem il-Festa	1
Il-Kommunita Parrokjali tal-Matrici Kulleggiata ta' l-Assunta l-is-sena 1678	2
1726: Il-Bidu tal-Purċissjoni ta' Santa Marija	6
Il-Kapitlu tal-Katidral ta' 100 sena ilu	10
Gublew Sacerdotali	13
L-Arċisqof Mikiel Gonzi u l-Knisja Katidrali ta' Ghawdex	14
Kronaka tal-Parroċċa	18
Ikkontribwew għal din ir-Rivista	21
Grajjiet Importanti ta' Matul is-Sena	22
Attivitajiet fic-Centru Parrokjali tal-Katidral għas-sena 1983-84	25
Taqsimi Pastorali	27
Purċissjoni tal-Passjoni	28
Taqsimi Rikreattiva	31
Filantropija	32
Taqsimi Kulturali	34